

чого зменшується рівень спілкування та довіри з дорослими, юнаки вважають за краще довіритись друзеві.

А дівчата надають перевагу розкриватися представникам протилежної статі – безпосередньо хлопцям. Такий вибір може бути зумовлений більшою емоційністю та певною готовністю до сімейного життя, яке передбачає певну відкритість партнерів. Та все ж в обох групах певний відсоток респондентів надавав перевагу розкриттю батькам, але і тут ставата приналежність внесла певні відмінності: дівчата схильні до відвертості з мамою, а хлопці з татом.

Отже, існують відмінність у виборі партнерів, з якими хлопці та дівчата юнацького віку схильні вступати у процес саморозкриття.

Список літератури

1. Абрамова Г.С. Возрастная психология: учеб. пособие. / Г.С. Абрамова. – М. Академ. Проект: Альма Матер, 2005. – 702 с.
2. Ічанська О.М. Становлення особистісної ідентичності в ранньому юнацькому віці: Автореф. дис.канд. психол. наук: 19.00.07. /НПУ ім. М.П. Драгоманова. – К., 2002. – 19 с.
3. Леви В.Л. Искусство быть другим. М., 1981. – с. 147 – 148.

*Науковий керівник: Власова-Чмерук О.М.,
викладач*

УДК 159.923-057.87 (043.2)

Толчина А.О.

Національний авіаційний університет, Київ

ЗВ'ЯЗОК САМОПРИЙНЯТТЯ З КОМУНІКАТИВНИМИ ХАРАКТЕРИСТИКАМИ У СТАРШОКЛАСНИКІВ

Самоприйняття особистості є дуже актуальною і важливою психологічною проблемою. Зокрема її розглядали такі вчені як З. Фрейд, К. Хорні, Е. Еріксон, К. Роджерс, А. Маслоу, В. Франкл, Дж. Бьюдженталь, А. Орлов та ін. Самоприйняття – це центральне утворення структури особистості, яке проявляється в позитивному емоційно-ціннісному ставленні до себе, адекватній самооцінці, саморозумінні, рефлексії свого внутрішнього світу і своїх вчинків, самоповазі і прийнятті інших людей, усвідомленні цінності себе, свого внутрішнього світу. Воно формується в дитинстві під впливом батьків, а його ступінь залежить від співвідношення між «Я-Реальним» і «Я-Ідеальним». Досягається самоприйняття особистості за допомогою відкритості переживань, розуміння цінності власної індивідуальності, а також відмови від прагнення відповідати очікуванням

інших. Особливого значення розвиток самоприйняття набуває в підлітковому віці, коли активно формується самосвідомість особистості, виробляється власна незалежна система еталонів самоствалення, а також провідною діяльністю стає спілкування з однолітками. Через спілкування відбувається засвоєння моральних норм, освоюється система моральних цінностей. Старшокласникам властива висока комунікативна толерантність, тобто серед «своїх» вони представляються як досить врівноважені, передбачувані у своїх відносинах до партнерів.

Для дослідження зв'язку самоприйняття з комунікативними характеристиками у старшокласників нами було проведено емпіричне дослідження з використанням наступних методик: тесту самоствалення В. Століна, С. Пантелєєва, методика діагностики комунікативної установки В. Бойко, методика діагностики комунікативної толерантності В. Бойко (отримані показники самоприйняття, рівня самооцінки, як складової самоприйняття, комунікативної установки і толерантності). Таким чином, було виявлено, що більшість респондентів мають адекватну самооцінку, середній рівень самоприйняття, загальний показник комунікативної установки, що відповідає нормі, і високі показники комунікативної толерантності, тобто старшокласники налаштовані позитивно на спілкування, вміють вислухати співрозмовника, толерантно ставляться до інших.

У результаті кореляційного аналізу було знайдено значущі кореляції між зазначеними показниками, що пояснюється наступним чином: якщо старшокласники мають адекватну самооцінку, приймають себе такими, якими вони є, то вони прагнуть до взаємодії з іншими. У цьому випадку вони є дуже толерантними по відношенню до інших, у них відсутня відкрита жорстокість до інших, немає потреби когось образити і довести свій високий статус. Вони проявляють гнучкість у спілкуванні з різними типами людей, вміють вислухати та підтримати розмову. Вони виявляють себе як цікаві співрозмовники, приймають індивідуальність інших, готові прийти на допомогу, але без нав'язливої затії.

*Науковий керівник: Помиткіна Л.В.,
д-р психол. наук, професор*

УДК 159.955.5 (043.2)

Фесюк І.В.

Національний авіаційний університет, Київ

ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ ВПЛИВУ РАЦІОНАЛЬНИХ ТА ІРРАЦІОНАЛЬНИХ СУДЖЕНЬ НА ПРИЙНЯТТЯ РІШЕННЯ ОСОБИСТІСТЮ

Специфіка сучасної суспільної ситуації, її складність і напруженість створюють умови, в яких людина досить часто піддається певним впливам,